

Verkondiging 12 maart 2023, De Schutse, Uithoorn

HIJ WEET VAN ZONDEN EN WONDEN

ds. Sibilla Verhagen

Lezing: Johannes 4 vers3-30 en vers 39-42

Geliefden van onze Heer, geliefden van onze redder van de wereld,

Toelevend naar Pasen lezen wij verhalen over Jezus. Geen feestverhalen, geen bruiloft van Kana. Toch werd ik wel blij van het evangelieverhaal van vandaag. En ik baalde er zelfs van, van de week, dat ik op dinsdag, en woensdag en donderdag er niet verder mee kon, er was helaas ander werk. Want in dit verhaal zien we Jezus op z'n best. Nou ja, dit is hoe ik graag Jezus zie. Denk ik bij andere verhalen nog wel eens: als je zo communiceert, als zo fel bent, en zo weinig empathisch, dan gaat het geheid mis. Maar bij dit verhaal denk ik dat niet. Dit verhaal is een staaltje van prachtig contact, van elkaar zien, van gezien worden en van je laten zien. Nu kan je de communicatieregels van vandaag niet één op één op toepassen op toen. En de Bijbel is ook geen communicatieboek, maar het evangelie toont ons Christus. Aan de andere kant: ook toen was er communicatie tussen mensen, contact kon ook toen niet zonder. Dus iets van wat er vandaag geldt, gaat ook op voor toen.

Vandaag Jezus op zijn best. Internationale vrouwendag was voor Hem niet nodig. Zonder aarzeling spreekt hij een vrouw aan en laat zich bevragen. En ook het non-discriminatiebeginsel brengt hij ten uitvoer. Ontspannen gaat hij de grens van het gebruikelijke over. Op een alledaagse plek, bij dat wat iedereen nodig heeft, water, maakt hij contact met iemand van de andere groep. Hoewel het met een praatje over het weer begint daar bij die put, oh nee, het gaat over een glas water. Hoewel het met een oppervlakkig praatje begint, blijft het daar niet bij. Het wordt al snel spannend. Het is een aftasten van: wie ben jij? En wie ben ik? En wie zijn wij voor elkaar? En Jezus en de Samaritaanse halen het beste bij elkaar naar boven.

-

Het is niet Jezus de wonderdoener die we in dit verhaal zien. Geen spectaculair wonder in dit verhaal. He, zo'n wonder dat er opeens weer wijn is en het feest kan doorgaan (hoofdstuk 2). Nee, water blijft hier gewoon water. Het wordt zelfs niet gedronken. En er is niemand ziek, dus er hoeft niemand beter gemaakt te worden (eind hoofdstuk 4). Er zijn hier geen stevige benen waarop je opeens weer op kan staan (hoofdstuk 5). Nee, de benen van iedereen in dit verhaal doen het prima, er wordt lekker heen en weer gewandeld. Er is hier geen brood wat onbegrijpelijk niet op raakt terwijl wel het kwistig wordt uitgedeeld (hoofdstuk 6). Nee, hier wordt door de leerlingen gewoon voldoende eten gekocht. Geen spectaculair wonder in dit verhaal. In dit verhaal een tweespraak waarin zonden en wonden worden ontdekt. Maar er wordt vervolgens niets mee gedaan, zo lijkt het. Die zonden en wonden gaan niet weg, ze worden niet weggetoverd. Ze worden genoemd, en daar blijft het bij.

Als mens verlang je weleens naar een wonder. Zo van: past boem, en toen bleek ik toch een prinses te zijn. Of als bij toverslag ken je opeens alles van wiskunde of Engels, zonder moeite, zonder steeds maar weer een toets. Dat zou ergens toch heerlijk zijn? Of in één ogenblik is het opeens altijd gezellig thuis. Wie verlangt er niet naar? In dit verhaal gebeurt er geen spectaculair wonder, er vindt geen bovennatuurlijke gebeurtenis plaats. Maar, er is hier wel iets wonderlijks aan de hand, toch wel, als je er wat langer over nadenkt.

-

Wie weet er alles van je? Alles wat je gedaan hebt?

Een kind aan het begin van het leven komt in de buurt. In die fase is de moeder heel veel en heel dichtbij en ze is ook heel alert op haar kind. Alle signalen worden door haar opgepikt, als het goed gaat, en vaak gaat dat goed. En toch ook dan: het is ook voor die moeder, hoe vertrouwd haar kind ook is, ook deels een raadsel wat er in het hoofd van de baby gebeurt. En het is ook voor moeder onbekend hoe haar kind verder zal standhouden in het leven en hoe het zal vallen. En hoe ouder het kind, hoe meer een eigen leven, los van de ouders.

Wie weet er alles van je? Een liefdespartner komt ook in de buurt. In de verliefdheid bestudeer je elke oogopslag, elk lijntje op de huid, elke stembuiging. En je vertelt elkaar verhalen over hoe het bij je was vroeger thuis en hoe je toekomst ziet. Je bent veel bij elkaar en deelt je leven met elkaar. En hoe duurzamer de relatie, hoe meer je elkaar kent. Maar ook een liefdespartner is niet altijd bij je. Je hebt ook een leven zonder die ander in de buurt. En het is onmogelijk alles te delen wat er in je omgaat, zelfs al je dat al graag zou willen.

Wie weet er alles van je? Je komt zelf ook aardig in de buurt. Je bent altijd bij jezelf, tenslotte, dat kan niet anders. En toch. Je ziet je zelf bijvoorbeeld zelden. Tijdens corona toen we nog aan video-vergaderen deden zag je je zelf wat meer, want je zag jezelf terug op het scherm. Dat was best onthullend vond ik. Ik ging er toch iets rechter op van zitten. Nu zie ik mijzelf weer een paar keer per dag in de spiegel en verder niet. Anderen die jou zien, zien iets wat jij zelf niet ziet. Ook van jezelf weet je lang niet altijd alles, je weet meestal niet hoe je er precies uit ziet, en je weet ook lang niet altijd wat je doet.

Wie weet er alles van je? Alles wat je gedaan hebt? In ons verhaal beweert de vrouw dat Jezus dat is. En dat zou toch hoogst wonderbaarlijk zijn.

-

‘Kom mee, er is iemand die alles van mij weet. Zou dat niet de messias zijn?’.

Alles van iemand weten. Dan kan je denken aan paragnosten die zomaar dingen weten van anderen. Dat maakt altijd indruk op mensen. Of aan Viktor Mids, de illusionist. Maar van hem weten we dat hij van te voren grondig onderzoek doet naar mensen. Toch maakt dat indruk en het voelt ook altijd licht oncomfortabel. Of je kan denken aan fans van een idool. Die hebben alles uitgeplozen over hun held of heldin. En uit bewondering kennen ze hele biografie uit hun hoofd, met alle details over favoriet huisdier en lievelingseten. Maar in ons verhaal ligt het anders. Want wat weet Jezus van deze Samaritaanse? Dat ze inmiddels met man nummer zes verkeerd. En dat is geen wapenwijd. Dat is niet iets om trots op te zijn. Dat is geen heldendaad. Nee, het is iets dat de reputatie van deze vrouw danig heeft beschadigd. En het is ook iets dat iets zegt over haar beschadigde zelfbeeld, haar beschadigde ziel. Wat weet Jezus van haar? Jezus weet van haar zonden en wonden. En hoe kan het dan, dat dat weten, dan toch iets goeds iets, iets om je stadsgenoten over te vertellen als opzienbarends, iets waar je je kennelijk niet oncomfortabel bij voelt, maar als iets dat redt, als iets van de messias, die redder van de wereld? - ‘Kom mee, er is iemand die weet heeft van mijn zonden en wonden. Zou dat niet de messias zijn?’.

Wat maakt nu dat het weten van Jezus toch iets goeds is voor deze vrouw? Misschien is het wel de aandacht die Hij haar geeft zonder van haar te vragen om het bed met hem te delen, zonder man nummer zeven te worden. Jezus geeft haar aandacht zonder dat haar zonden en wonden groter worden gemaakt. Ze was het wellicht niet gewend, dat mannen haar ook zomaar interessant zouden kunnen vinden. Jezus neemt haar vragen en opmerkingen serieus, hij gaat er op in. Misschien is het deels schertsend bedoeld, de toon is niet uit de tekst halen, maar ook schertsend kan serieuze aandacht zijn. En Jezus blijkt haar serieus te blijven nemen ook al brengt Hij haar zonden en wonden onomwonden ter tafel. Hij schrijft haar niet af, hij verklaart haar niet voor gek, hij minacht haar niet. Integendeel: zij is het waard om aan haar stadsgenoten te vertellen wie Hij werkelijk is, als eerste in die stad Sichar weet zij het, zij krijgt een primeur.

Geliefden, de redder van de wereld is iemand die weet van zonden en wonden, ook die van ons. Het is iemand om water aan te vragen als je water nodig hebt om te leven. Je hoeft zelfs niet precies te weten waar jij dat water voor nodig hebt. Want heel vaak weten we dat niet zo goed van onszelf, we kennen onszelf maar matig. Maar dat geeft niet. Die redder van de wereld weet het wel.

Amen